

ВИЗНАЧЕННЯ СКЛАДОВИХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

В основі інноваційного розвитку, що відрізняє його від розвитку взагалі, лежить ознака його інноваційності. Дослідження категорії інновації дозволило умовно об'єднати існуючі дефініції у три групи, в яких інновації – це: 1) результат винахідництва; 2) процес якісних змін; 3) інструмент для створення нових можливостей, та визначити, що «інноваційний» – це той, що характеризує результат винахідництва, а також пов'язаний із процесом якісних змін та спрямований на створення нових можливостей [46].

Результати досліджень інноваційного розвитку підприємств та питання, що певною мірою стосуються проблематики управління їх інноваційним розвитком, останнім часом висвітлювалися в наукових публікаціях І. Захарченка, О. Кузьміна, С. Філіппової, Л. Волощук, С. Ілляшенка, Ю. Шипуліної, О. Адаменко, В. Гриньової, Л. Малюти, І. Федулової, Д. Крамського, Г. П'ятницької, О. Мороз, А. Касс та інших. Однак, нині ще не сформувалося єдиного чіткого визначення поняття «інноваційний розвиток підприємства». При цьому, в контексті багатьох публікацій, інноваційний розвиток підприємства достатньо часто ототожнюють із поняттям його розвитку в цілому.

Базуючись на думці деяких авторів, що інноваційний розвиток спрямований на досягнення якісних змін стану підприємства, пропонуємо визначення інноваційного розвитку з позиції процесу та з позиції результату: 1) Інноваційний розвиток підприємства – це процес розвитку за рахунок формування та використання інноваційного потенціалу, спрямований на якісні зміни стану підприємства; 2) Інноваційний розвиток підприємства – це позитивні якісні зміни стану підприємства (що знаходять відображення в підвищенні ефективності діяльності, конкурентоспроможності, зростанні ринкової вартості і т.і.) в результаті здійснення інноваційної діяльності та використання інноваційного потенціалу.

Аналіз існуючих точок зору щодо складових інноваційного розвитку дозволяє визначити такі ключові підходи до їх виділення:

- визначення складових інноваційного розвитку як сукупності його взаємопов'язаних елементів (ланок), основними серед яких є інноваційна діяльність, інноваційний процес, інноваційний потенціал;
- визначення складових інноваційного розвитку як сукупності сфер впливу на процес інноваційного розвитку;
- визначення складових інноваційного розвитку як сукупності фаз (етапів) процесу інноваційного розвитку.

Узагальнення поглядів, щодо визначення складових інноваційного розвитку у відповідності з наведеною класифікацією представлено в таблиці 1.

Отже, проведене дослідження класифікацій дозволило виокремити такі ключові складові інноваційного розвитку:

1) інноваційна діяльність підприємства (що охоплює в собі інновації, інноваційні процеси, інноваційні проекти, що можуть бути керовані); результати інноваційної діяльності можуть проявлятися в показниках інноваційної активності, ефективності інноваційних проектів і т.і.

Таблиця 1. Визначення складових інноваційного розвитку у різних дослідженнях

Перелік та стислий зміст складових	Автори
1	2
Складові – як сукупність елементів інноваційного розвитку	
1) інноваційний потенціал організації; 2) інноваційний процес, що в ній відбувається	М.Є. Рогоза, К.Ю. Вергал [2] О.С. Мороз [3]
1) потенціал інноваційного розвитку; 2) інтелектуальний (людський) капітал; 3) інноваційна культура.	Ю. Шипуліна, С. Ілляшенко [4]
1) процес науково-технічного прогресу; 2) механізм мотивації інноваційної діяльності.	О. Прокопенко [5]
1) інноваційний процес; 2) інноваційна діяльність організації (налагодження, координація та контроль ходу інноваційного процесу).	О. Адаменко [6]
1) інноваційний процес; 2) інноваційна діяльність; 3) інновації; 4) інноваційні проекти.	Г. П'ятницька [7]
Складові – як сукупність сфер впливу на інноваційний розвиток	
1) загальна; 2) виробничо-технологічна; 3) трудова; 4) маркетингова; 5) товарна.	Д. Крамської [1]
1) ресурсна (рівень інноваційних ресурсів) 2) технологічна (рівень технологічного оновлення виробництва); 3) ринкова, (вплив підприємства на економіку через насичення ринку інноваційною продукцією).	Л. Малюта [8]
1) фінансова (фінансові ресурси); 2) матеріальна (активи підприємства); 3) інтелектуальна (інтелектуальні капітал та потенціал).	Л. Волощук [9]
Складові – як сукупність етапів процесу інноваційного розвитку	
1) ідея створення нового підприємства (перша фаза); 2) ідеї, що забезпечують процес диверсифікації (друга фаза); 3) властивість підприємства здійснювати випуск продукції за будь-якою з існуючих технологій, тобто так звана «байдужість до технологій» (третья фаза); 4) система, яка має властивість підтримувати розвиток інновацій, використовуючи закони ринку й захищаючи інноваційне підприємство від нього (четверта фаза).	І. Федулова [10]
1) концентрація ресурсів; 2) генерування інноваційних ідей; 3) створення нового товару; 4) виведення товару на ринок; 5) отримання доходу від інноваційної діяльності; 6) розподіл доходу від інноваційної діяльності.	А. Касс [11]

2) інноваційний потенціал підприємства (що являє собою ресурсну складову інноваційного розвитку, охоплює матеріальний та інтелектуальний потенціал інноваційного розвитку).

3) якісні зміни стану підприємства, що виступають як передумовою інноваційного розвитку (покращення фінансового стану, реорганізація системи управління та ринкових зв'язків, та ін. для забезпечення формування інноваційного потенціалу та здійснення ефективної інноваційної діяльності), так і метою та результатом інноваційного розвитку (розвиток підприємства на засадах інноваційної діяльності, впровадження інновацій віддзеркалюється в підвищенні ефективності його діяльності, укріпленні ринкових позицій і т.і).

Список літератури:

1. Крамської Д.Ю. Аналіз та удосконалення економічного змісту понять інновації і інноваційний розвиток / Д.Ю. Крамської, В.А. Кучинський // Вісник НТУ «ХП». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ «ХП», 2013. – № 22(995). – С. 22-33.
2. Рогоза М.Є. Стратегічний інноваційний розвиток підприємств: моделі та механізми: монографія / М.Є. Рогоза, К.Ю. Вергал. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 136 с.
3. Мороз О.С. Формування системи показників для оцінювання інноваційного розвитку підприємства / О.С. Мороз // Економіка Крима. – 2012. – № 3(40). – С. 263-266. 35.
4. Шипуліна Ю.С. Розвиток теоретико-методологічних засад переходу підприємств на інноваційний шлях розвитку / Ю.С. Шипуліна, С.М. Ілляшенко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – Т. 1, № 4. – С. 103-112.
5. Прокопенко О.В. Мотиваційний механізм інноваційного розвитку: складові та стан його ринкової структури / О.В. Прокопенко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 1. – С. 167-175.
6. Адаменко О.А. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств / О.А. Адаменко // Наукові праці Національного у-ту харчових технологій. – 2010. – № 35. – С. 5-10.
7. П'ятницька, Г.Т. Інноваційний розвиток організацій: невід'ємні складові та чинники впливу / Г.Т. П'ятницька // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 3. – С. 76-91.
8. Малюта Л. Оцінювання рівня інноваційного розвитку промислового підприємства / Л. Малюта // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2011. – Вип. 1 (4).
9. Волощук Л.О. Інтелектуальна складова інноваційного розвитку промислових підприємств: сутність та проблеми управління / Л.О. Волощук // Міжнародна науково-практична конференція «Економіка: реалії часу і перспективи». – Одеса: ОНПУ, 2014. – Т.1. – 59-61с.
10. Федулова І.В. Синергетична еволюційна модель інноваційного розвитку підприємства / І.В. Федулова // Наук. пр. Нац. ун-ту харч. технологій. – 2010. – № 36. – С. 114-118.
11. Касс М.Е. Формирование стратегии инновационного развития предприятия на основе управления нематериальными активами: монография / М.Е. Касс. – Н. Новгород: ННГАСУ, 2011. – 159 с.
12. Стратегія інноваційного розвитку пріоритетних галузей аграрного виробництва [Електронний ресурс] / І.О. Крюкова, В.О. Непочатенко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 4 (9). – С. 133-141. – Режим доступу до журн.: <http://www.economics.opu.ua/2013/n4.html>.

Воронжак П.В.

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

В економічній науці проблема державного регулювання і підтримки інноваційного розвитку економіки і шляхи її вирішення розглядається, починаючи з другої половини ХХ ст. Дослідженнями цієї проблеми, у т.ч. з акцентом на податкове регулювання інноваційно-орієнтованої економіки, займалися й українські вчені, зокрема: Александрова В.П., Бажал Ю.М., Бойко Є.В., А.Н.Власов, Гаман М. В., Геєць В.М., Глазьев С.В., Данько С.М., Долішній М.І., Курнишева Й., Лютий І.М., Нагдалян Е.С., Федулова Л.І. Однак, не всі аспекти цієї багатогранної та складної проблеми з'ясовано та обґрунтовано, особливо багато питань стали дискусійними з прийняттям нового Податкового кодексу України.

Відомо, що державна інноваційна політика містить механізми прямої та непрямой (опосередкованої) дій щодо регулювання і стимулювання інноваційної діяльності [1, 2]. До основних прямих механізмів, які використовують в господарських системах різних країн, належать механізми представлені в таблиці 1.